

Uttalelse 6

Økonomisk krise i kommune-Norge rammer de svakeste

Det råder en økonomisk desperasjon i sultefora Nord-Norske kommuner. Den demografiske utviklingen merkes først i nord. Stadig flere eldre og pleietrengende, lave barnetall og fraflytting merkes både på skatteinngangen og i det kommunale tjenestetilbudet. Mangelen på kvalifisert personell innen helse og omsorg skaper store utgifter til overtid og vikarinneleie. Påfølgende økt sykefravær koster kommunene dyrt. Svært mange av kommunene er tyngt av store lån med dyre renter som er større enn deres bæreevne. Det er ingen penger igjen til vedlikehold av kommunale bygg og veier. Tidlig forebygging og fokus på kvalitet i tilbudene virker fjernt.

I et desperat forsøk på å få hjulene til å gå rundt, tvinges det frem kutt i velferdstilbudet til kommunenes innbyggere. Skoler legges ned, det kuttet i sykehjemsplasser, kulturtilbud nedprioriteres og man tvinges til å sentralisere og effektivisere. Kommunene tyr til kreative og desperate løsninger som å selge rådhuset mens de overlever på engangssummer.

Stortinget endret gledelig i fjor inntektssystemet for at pengene man har tilgjengelig til skole og eldreomsorg er mindre avhengig av størrelsen på lommeboka til innbyggerne. Før jul kom en økonomisk krisepakke fra regjeringen til kommunene og SV forhandlet frem mer penger til bemanning i skole og SFO i kommunene. Til tross for dette hadde kommuner og fylkeskommuner en økonomisk sprekk på rundt 10 milliarder kroner i 2024. 23 kommuner i Norge står på Robeklisten, 14 av disse er fra Nord-Norge. Men det hjelper så lite. Når regnskapene kommer, vil trolig enda flere kommuner ende opp på Robek.

Kuttene i mange nord-norske kommuner går allerede hardt ut over barn og unge, eldre og de som trenger kommunen mest. Det forebyggende og ikke-lovpålagte arbeidet nedprioriteres, og vil i verste fall kuttet helt.

Ønsker Norge bærekraftige kommuner som gir gode tilbud til sine innbyggere livet gjennom, må det prioriteres. SV må være garantisten for sikkerhetsnettet våre kommuner bidrar med, og si tydelig i fra til velgerne i nord hva høyrepolitikk vil bety for kommunene.

Nordland SV krever at de frie midlene til kommunene økes til et nivå som står til utgiftene. Nordland SV krever at mer drastiske tiltak vurderes for å øke inntektene til kommunen eller få redusert utgiftene, samt at nye oppgaver fullfinansieres. Nordland SV krever at statens utbytte på kommunale lån skal tilbakeføres til kommunene.

Narvik SV og Steigen SV

Januar 2025